

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 752/2019
23.10.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранко Михајловић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ АД ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 610/18 од 05.09.2018. године, у седници одржаној 23.10.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 610/18 од 05.09.2018. године, тако што се ОДБИЈА жалба туженог и ПОТВРЂУЈЕ пресуда Основног суда у Параћину П1 64/17 од 05.12.2017. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу исплати трошкове ревизијског поступка у износу од 12.000,00 динара, у року од 15 дана, са законском затезном каматом од дана извршности па до исплате.

Образложење

Пресудом Основног суда у Параћину П1 64/17 од 05.12.2017. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада и на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора у периоду од марта 2014. године закључно са децембром 2016. године, исплати појединачне месечне износе ближе наведене у том ставу изреке са припадајућом законском затезном каматом, као и да на наведене износе обрачуна доприносе за ПИО и исте уплати у корист тужиоца фонду ПИО. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу до 78.908,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 610/18 од 05.09.2018. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату неисплаћене накнаде за исхрану у току рада и накнаде на име регреса за коришћење годишњег одмора у висини ближе означеној у изреци за период од марта 2014. године закључно са децембром 2016. године, као и да на наведене износе обрачуна доприносе за ПИО и исте уплати у корист тужиоца фонду

ПИО. Преиначено је и решење о трошковима поступка тако што је тужилац обавезан да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 39.262,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, на основу члана 404. ЗПП.

Оцењујући дозвољеност ревизије Врховни касациони суд налази да је ревизија дозвољена као редовна на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), па је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је закључио уговор о раду са ЈЖТП Београд 04.02.2003. године, а после тога закључио је више анекса уговора о раду. Уговором о раду тужилац је распоређен да обавља послове шефа секције, а према анексу уговора о раду распоређен је на послове водећег инжењера у ОЦ ЗОП Параћин. Према закљученом уговору о раду, тужилац је био у радном односу код АД „ВВ“ ... закључно са 31.08.2015. године када је дошло до статусне промене. Тада је уговор о раду тужиоца на основу члана 149. став 1. Закона о раду пренет на послодавца следбеника овде туженог АД „ББ“ Одлуком Владе Републике Србије код туженог АД "ВВ" ..., извршене су статусне промене издвајањем уз оснивање нових акционарских друштава и то АД "ГГ" ..., АД за "ДД" ... и АД "ББ" ... која друштва су стекла својство правних лица 10.08.2015. године. По извршеној статусној промени АД "ВВ" ... тужилац је у августу 2015. године, закључио анекс уговора о раду са туженим АД "ББ" Код туженог је радио све до 26.12.2016. године када му је престао радни однос као технолошком вишку. Висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца применом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду утврђујући висину накнаде на основу налаза и мишљења судског вештака који је накнаду обрачунао применом критеријума из претходног Колективног уговора (послодавца претходника) и на основу расположиве документације, сматрајући да у структури коефицијента нису посебно приказани ни садржани ови трошкови.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса. Из образложења произлази да када је у општем акту послодавца прописано да се у цену радног часа урачунава и вредност по основу регреса и додатка за исхрану у току рада, тада запослени не може остварити накнаду ових трошкова јер је то право остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада. Када уговор о раду и Колективни

уговор не утврђују висину накнаде ових трошкова већ се као овде општим актом одређују, да се они урачунавају у цену радног сата, по оцени другостепеног суда запослени не може са успехом потраживати посебну исплату новчаних износа из ових основа јер нема одговарајућег Колективног уговора као општег акта, као инструмента за њихову конкретну реализацију. По ставу другостепеног суда, наведене накнаде не морају бити номинално изражене у одлуци послодавца што проистиче и из одлуке Уставног суда по уставној жалби којом приликом је оцењена уставност и законитост Закона о платама у државним органима и јавним службама у делу којим је прописано да коефицијент садржи накнаду за топли оброк и регрес.

Имајући у виду наведено, правилно је указивање тужиоца у ревизији на погрешну примену материјалног права.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС”, бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Анексом Колективног уговора туженог („Сл. Гласник РС“, бр. 4/06) одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. Анекса измењена је и одредба члана 61, па је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар-јуни 2006 године у висини 53,50 динара, а за период јули – децембар 2006.године 56,00 динара. Чланом 5. став 6. Анекса прописано је да је у вредност једног радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада који могу бити већи или мањи од накнада предвиђених Општим колективним уговором. Притом, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени у току поступка није доставио суду одлуку о висини ових накнада, као ни судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да одлуку није ни донео. То не искључује право тужиоца на исплату ових накнада. Не може се прихватити да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени није изјаснио о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и трошкова за исхрану у току рада номинално исказао у платној листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изнетог, могло би се закључити да је тужени у погледу исплате наведених

накнада, законске одредбе примењивао на штету тужиоца. Обзиром да Анекс колективног уговора туженог не садржи конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износима према параметрима из ранијег Колективног уговора. Тужилац је тужбени захтев поставио у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора утврђених на основу налаза и мишљења вештака, применом наведених параметара. Стога је овако постављени тужбени захтев основан.

Посебни колективни уговор није утврдио однос зарада и осталих примања које улазе у зараду, нити је то учињено уговором о раду иако им то право закон признаје. Последице нејасног општег акта не сме да трпи запослени. Ако јача уговорна страна (послодавац) припреми текст уговора (као у овом случају), нејасне или недовољно одређене одредбе тумаче се у корист друге стране (члан 100. ЗОО). Када општи акт, уговор о раду, а ни обрачунска листа не констатују и не врше раздвајање (тужени ни вештаку о томе није доставио прецизне податке), правилан је став првостепеног суда да то право тужиоцу треба признати (Закон о раду га признаје у члану 118). Из свих истакнутих разлога, имајући у виду и да тужени, на кога пада терет доказивања, није до закључења главне расправе извршио прецизирање и раздвајање регреса и топлог оброка у структури зараде, правилно је тужбени захтев од стране првостепеног суда усвојен, као и захтев за уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање у корист тужиоца надлежном Фонду пензијског и инвалидског осигурања.

Висина регреса и топлог оброка може бити утврђена вештачењем на основу параметара из ранијих општих аката по основу законске или судске аналогије, као и на основу слободне оцене без вештачења ако се новчана обавеза не може утврдити односно може се утврдити са несразмерним тешкоћама (члан 232. ЗПП).

На основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужиоцу који је успео у поступку по ревизији, припада право на накнаду нужних и опредељених трошкова за састав ревизије према важећој АТ, на основу члана 163. став 2., у вези члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић